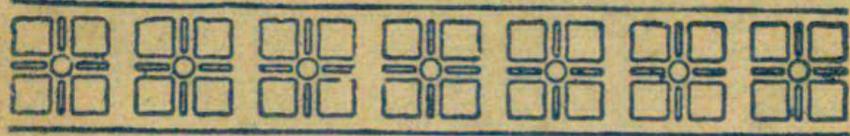

2 674
МЕКТЕП КТАПХАНАСЫ

ЖОЛМУРЗА АЙМУРЗАЕВ

ЖАС АУЛАДЛАРҒА

ҚАРАҚАЛПАҚ МАМЛЕКЕТ БАСПАСЫ

НОКИС—1951

ЖОЛМУРЗА АЙМУРЗАЕВ

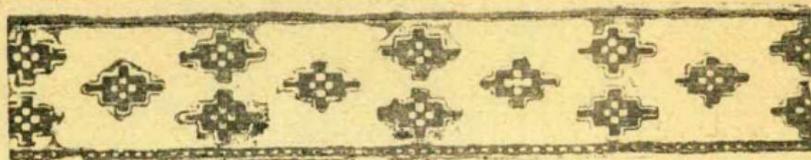
1951 | ГБ УзССР
27743

ЖАС АУЛАДЛАРҒА

(БАЛАЛАР УШЫН ТАҢЛАМАЛЫ
ҚОСЫҚЛАР ТОПЛАМЫ)

№ 2 $\frac{674}{0}$

ҚАРАҚАЛПАҚ МАМЛЕКЕТ БАСПАСЫ
Ноқис — 1951

ЖЫЛ БОЙЫНША

Январь

Дослар оқып қарангыз,
Алдыңда тур календарь!
Бринши болып басланар,
Жылдыңг басы Январь.

Январьда ҳарь жылы,
Бир жағ қосып осемиз,
Осип ҳарь жыл шнығып,
Жаудыңг басын кесемиз.

Январьда жанга жыл,
Жанга жылды тойлаймыз.
Атрапында ёлқаныңг,
Шадлықпенен ойнаймыз!

Февраль

Январьдыңг сөңгынан,
Басланады февраль,
Жарпақ-жарпақ қар жауп,
Есер ызғырық шамал.

Февральдың ишинде,
Той қламыз тағыда,
Советтинг уллы қорғаны,
Дузилген кунн Армия.

Коктинг жузин жайнатып,
Самолёт тынбай ушады,
Жердинг жузин жанглатып,
Табысқа-табыс қосады.

Путкил дунья жузинде,
Кушли бзинг Армия!
Армияда журип биз,
Аламыз жақсы тарбия.

Март

Қарлар кетип, муз ерип,
Мартта бақар басланар,
Қзып минет майданы,
Қысқы киим тасланар.

Бурқыш ағып каналлар,
Суғарылар пахта жер,
Тракторлар тынбастан,
Жерге шгит егилер.

Сулу мектеп қасында,
Колхоз бағы гулленер,
Бағ ишинде сайрайды,
Ертели-кеш бул биллер.

Қой қозылап, мал туып,
Анасын емер боталар,
Қулыншақлар қулдырап,
Секирип ойнар ылақлар.

Кок жамылып кенг дала,
Жарасады омирге,
Сегизинши Март кунин,
Той қламыз биз бирге!

Апрель

Апрельдинг айында,
Кун жарқырап, жер қзар,
Кеулли осип гиялар,
Кулимсиреп бой жазар.

Колхоздынг кенг жеринде,
Пахта нали когерер,
Кесте салып атызлар,
Ғархилы болып турленер.

Қурғақ жерде кок жусан,
Маллар ушын болса от,
Амударья ишинде,
Жукти тасыр пароход.

Апрельдинг ишинде,
Сулу баҳар азаны,
Кун-куннен зейин ашылар,
Жутып таза ҳауаны.

Май

Жер жузине нур шашып,
Уллы майрам келди Май,
Езилген халққа ерик ал деп,
Жаханға кенгес берди Май.

Қтай халқын қуантып,
Пакистанды жайлады,
Харь қаланы сулулап,
Кошеге жалау байлады.
Азатлықтың душпанын,
Уатанымнан айдады.

Аул менен қалада,
Майдың тойын тойлаймыз,
Биз азатлық улымыз,
Манггиликке жайнаймыз!

Июнь

Июньның ыссы кунинде,
Су кирди толып атызға,
Пахтаның когин жамылып,
Қулпы донди атыз-да.

Кенарын қағып каналдың,
Кобиклеп су ағады,
Ғарқылдасып ғаз-уйрек,
Масайрап қанат қағады.

Маденияттың бесиги,
Елимизге орнады,
Пионерлер лагерьде.
Тныш жатып дем алды.

Июль

Гул шешектен нарь алып,
Харрелер пал шғарды:
Жетилген жас палапан,
Дурлеп ушып тынбайды.

Атызда пахта шақалап,
Ырғалып осип гуленди,
Пахтаның толық шақасы,
Кок туйнекке боленди.

Псип барлық жемислер,
Шақадан узип алынды,
Минеттинг мол жемиси,
Коптинг мейрин қандырды.

Август

Маржандай болып малынған,
Зураатты жинаймыз,
Минет кунин мол алып,
Шадлықпенен жайнаймыз.

Зая етпей грамын,
Ақ пахтаны теремиз,
Орынлап артық планды,
Мамлекетке беремиз.

Бағлардың мол жемісі,
Қаун, қарбыз палызда,
Барин жинап аламыз,
Қалдырмаймыз атызда.

Сентябрь

Сентябрьдың айында,
Пахта берер даламыз,
Кенг даладан коп етип,
Зураатты аламыз.

Зурааттың тетигин,
Блип осер санамыз,
Мне мектеп ашылды,
Биз оқуға барамыз.

Оқы деди бизлерге,
Ленин—Сталин атамыз.
Уасиятын орынлап,
Халққа хызмет қламыз!

Октябрь

Тереклерден сылдырлап,
Тусер сары жапрақ,
Таярлаймыз сабақты,
Озь уақтында жақсылап.

Хамме уйде, мектепте,
Қысқа кордик таярлық.
Хатте таяр отын-да,
Хеш қандай жоқ кемтарлық.

Гуллан оқу ктабы,
Сумкамызда таяр тур.
Деймиз ҳамме пионер,
Блимменен алға журь!

Ноябрь

Ноябрьдинг жетиси,
Уллы байрам, уллы той.
Кошелерде лық толған,
Қуанышлы адам ғой.

Кошелерде ҳарь жайда,
Қзыл байрақ желбирер.
Музыканынг намасы,
Адамға йош келтирер.

Кремльдинг кувинен,
Уллы уатан жайнап тур.
Бул азатлық байрамы,
Жер жузине шашқан нур.

Халқтынг қайғы зарларын,
Атамыз Ленин сап етти,
Халққа дана Сталин,
Лениннинг жолын уйретти.

Декабрь

Декабрь суық қыс куни,
Жерде жатқан қалынг қар.
Дубелей даул бораған,
Ысқырып турған аяз бар.

Қыз жауанлар қан жутып,
Жол таба алмай абынған.
Киім-кеншек киеалмай,
Қара шашын жамылған.

Қалаларда,
Кошеде,

Ериксиз халқ сабылған.
Империалистлер қолынан,
Халқтың мойны шабылған.

Соның бри жас перзент,
Кишкентай ДИНА ЛИНГАЙЯ.
Коз жасын колдей ағызған.
Америка,
Англия.

Уатанын сатқан-сатқынның,
Бреуи сенсенг.

Сен Хайдар.

Сенде нешше миллионның,
Алатуғын кеги бар.

Овбир жасар балаға,
Қрық алты жыл бердинг сен.

Қанхор жауз—

фашистинг,

Қушағына кирдинг сен.

Ойлап қара намыссыз,
Адамға бақа бермеген.

Қулқынынга қан ишип,
Омирди козге илмеген.

Кандай суық болса-да
Оқудан биз қалмаймыз.
Қиыннан қорқып табжылып,
Жаман адет қылмаймыз.

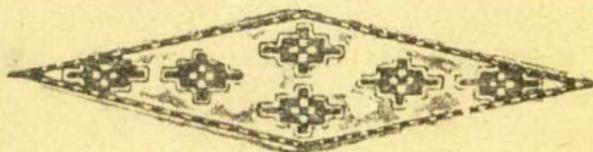
Аяз баба атамыз,
Бизге таныс бурыннан.
Атрапында ойнаймыз,
Услап алып қолынан.

* *
* *

Жыл артынан жыл отер,
Омир қзық. Тоқ турмыс.
Жыл сайын осип жетилип,
Шад болып биз турыпбыз.

Откен сайын ҳарь бир жыл,
Бекиди халқ қуаты.
Он еки рет ҳарь жлы,
Кремльдинг куранты—
Урып жанглап сес берер,
Басланып бахыт сааты.

1950-жлы, Май.

СУЙИКЛИ УАТАН

Алпешлеп асырап,
Ақ-сутлер бердинг,
Сутинг ғайрат берди.
Турмыс қаныма.
Мавглайымнан сипап,
Тарбия берип,
Женгис туын—
Жолдас қылдың жаныма.

Н а қ ы р а т ы:

Меҳрибан уатан,
Қаруым кушим,
Халқынғ қорғауға,
Жинады кушин!

Биз уатан дегенде,
Жарқырар кунлер,
Жексен болар,
Жер жузинен душпанлар.
Сап тартсақ қозғалар.

Жер менен аспан,
Сеспей қатар,
Бизге урыс ашқанлар.

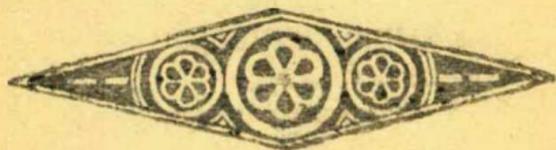
Н а қ ы р а т ы:

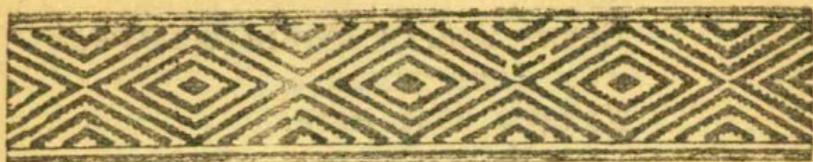
Анамыз уатан,
Сенсенг мехрибан!
Қуамыз жауды.
Қоймаймыз аман.
Сен болдың—
Азатлық куннинг треги.
Сен менен нурланар,
Путкил жер жахан!,
Баурман халқынның—
Қолында құрал,
Сен женгис иеси,
Суйикли уатан!.

Н а қ ы р а т ы:

Суйикли уатан!
Женгис саған ат.
Сени қорғауға,
Таяр куш—қуат!.

1942-жыл

УЛЛЫ БАЙРАМЫМ!

Бахарым ашылды,
    Қыс кунлерим жаз,
Қуаныш қойнымда,
    Етемен фаруаз.
Дуньяны жанглатты —
    Женгисли хауаз.
Журекке йош берди,
    Уллы байрамым!

Табысқа кен болды,
    Туылған жерим.
Гумиске боленди,
    Шалқыған колим.
Бриккен, туысқан.
    Баурман елим!
Елге ерик берди,
    Уллы байрамым!

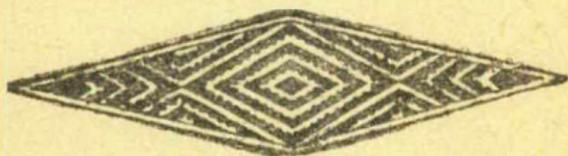
Еркин минет —
    Қушағында кенг майдан.
Алуан-алуан егис,
    Жерлер қулпырған.

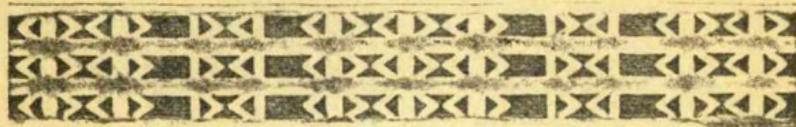
Бизге мангги нурын иашты,
Кенг заман.
Халқты абат етти,
Уллы байрамым!

Биз бахытлы баллар,
Заман еркеси.
Уллы рус халқының,
Кши укеси.

Бизге ерик берген,
Совет улкеси.
Октябрьде туған,
Уллы байрамым!

1950-жыл.

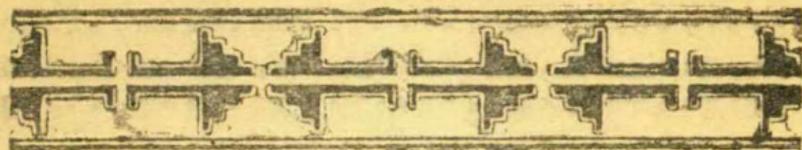

БАХЫТЛЫ ЗАМАН

Жайнаған жаз куниндей,
Нурланып атқан заман.
Езилген халқларды,
Шадлантып қуантқан заман.
Жеринде шалғын егис,
Путкил даласы гулстан.
Миуасы жанға татлы,
Жемисли бағу бостан.
Турмысқа трек болған,
Топрағы дартке дауа,
Сулары гумис янғлы,
Ұсыл алтын таулары-да.
Душпанды ойран қылған,
Халқлары бар қахарман.
Хамь сүйикли уатаны,
Азатлыққа болды мақан.
Баурман халқлары,
Мангги жасайды мудам.
Басшысы халқты сүйген,
Жер жузинде дана адам!

1942 жыл.

ИНСТИТУТҚА БАРАМАН!

Колхоздың кенг даласы,
Кулпы доңди кок пенен,
Жупар иис жағымлы,
Ғазь еттим мен коппенен.

Ғазь еткеним сол болды,
Таза ис алдық бул жазда,
Он жыллық мектеп орнаттық,
Усы биыл колхозға.

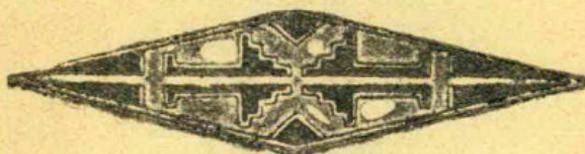
Ойткени колхоз кушейип,
Колхозшылар болды тоқ.
Ғамме керек табылды,
Ғешбир қандай кемис жоқ.

Блимге халқ умтылып,
Осирди сезим сананы.
Аштық мектеп қасынан,
Орнекли ктапхананы.

Колхозшылар истен сонг,
Ктап оқып, дем алар.
Радио сойлей тур,
Берип турли хабарлар.

Бул мектепте оқып мен,
Орта блим аламан.
Мектебимди питкерип,
Институтқа бараман!

1950 жыл, май.

ЖАНЛЫ ҲАРИПЛЕРМЕНЕН]

Абат аграном,
Атызға барар.
Ақыллы испенен,
Зураат алар.
Бахыт баҳадыр,
Батырлық қлар,
Баурман елин,
Бархама қорғар!
Валя уқыплы,
Врач қыз болар.
Гулзада бағман,
Гулленер бағлар.
Даулет-те оқып,
Докторлық қлар.
Еркин ержетип,
Ел ушын ислер.
Жуман жайнаған,
Жулдызды гозлер.
Бул уллы омирдинг,
Тарихын излер.
Зиуар зейинли.

Зураат ери.
Зор пахта берер,
Заводқа жери.
Ильяс Матрос,
Иркилмес хасла.
Ири толқыннан,
Илгери басла.
Иритки жауды,
Сен женип тасла!
Клим командир,
Кушлери тасқан.
Кирсе уатанға,
Коргенсиз душпан,
Кокпенен жерде,
Қлар тас-талқан.
Латип лётчик ол,
Лалазар жери.
Лал болар жаулар
Мақтанар ели.
Миллион уллардың,
Мир болар бри.
Меҳрибан журекли,
Минеттинг ери.
Ниетбай осип,
Наборщик болар,
Наубаҳар гулиндей,
Харибин терер.
Неше мың ктапты,
Халқына берер.

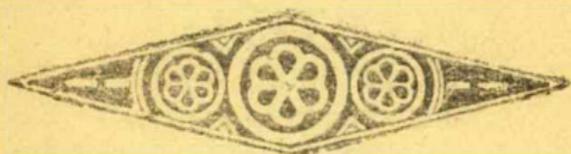
Отеген Мерген,
Оқ атар жауға,
Орнек корсетер,
Ортақ адамға.
Омир бахытын,
Жаяр жақанға!
Полат поезда,
Паровоз айдар.
Роза архитектор,
Салады жайлар.
Сапар суретши,
Суретлер салар.
Сулу уатанды.
Саулатлы қлар.
Турсын кушли қыз,
Трактор айдар.
Табыстың қойнында,
Толықсып ойнар,
Узақбай муғаллим,
Улгили жгит.

Фатима артистка,
Фаруаз етеди.
Қосық айтып,
Қысларын—
Жаз етеди.
Халмурат художник,
Халққа ис етер,
Қуат қарулы,
Мақсетке жетер.

Чымберген батыр,
Чапаев янглы,
Саплайды жауды.
Цезарь инженер,
Тексерер тауды.
Эрик жазушы,
Эй ана—уатан.
Сенинг қойнында,
Жасаймыз аман!
Юрийді тудырған,
Қадирли адам!
Сталин дәуринде,
Осемиз мудам!
Шныгул, Шамшет,
Шағлап шертер саз.
Шадлыққа боленип,
Халқ қосар қауаз!
Щорстай ерлерди,
Умытбас еллер.
Оның батырлығы,
Олмес ертеклер.
Ғани халқтың улы,
Ғамхоры уатан!
Ғалаба халқ,
Ғам қайғыдан қутылған.
Яков Свердлов атасын уллар,
Ядында сақлайды,
Ядлайды атын.

Бул җариплер менен келген атымыз
Уатанга қуатбыз җасыл затымыз,
Уатанының қойнында осемиз мудам!
Оқимыз шнығып боламыз адам!
Биз ырзамыз бул бахытлы омирге,
Мангги ис қламыз туысқан елге.
Данамыз Сталин баслайды бизди,
Созсиз орнатамыз Коммунизмди!

ҚАРЛЫҒАШ

Есигимнинг алдында,
Турған еди бир ағаш.
Сол ағашқа қонды-да,
Сайрады сулу қарлығаш.
Келдим деген ксидей,
Бахар менен аралас.
Ықлас пенен сайрап тур,
Дегендей боп хабарлас!
Тлине мен тусинип,
Шертегимнен бердим жай.
Берген жайым ҳақиқат,
Уясына болды онгай.
Уясын салып болған сонг,
Кенгнен қоныс услады.
Ауқатланып тойынып,
Майек туа баслады.
Маҳали жетип майектен,
Палапанын шғарды.
Минеттен тауп ырысқы,
Тойдырып ҳамь суғарды.

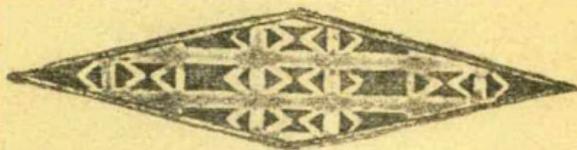
Бир куни азан уақында,
Шырпыры шғып қарлығаш,
Хамь палапан шуласты,
Болмаса-да қарны аш.
Қаймығып ушып, қиялап,
Баралмады уяға.
Шырқырап шулап палапан,
Бақырады уяда.
Не болды деп қарасақ,
Жиналған уйге хамме халқ.
Бир балени кордик-те,
Котерилдик бирге халқ.
Шертектеги қамысты,
Таса етип бойына,
Уяға қарай киятыр,
Жаманлық алып ойына.
Шғарып тлин, ысылдап,
Киятыр уулы сур жлан.
Палапанды шырлатып,
Сормақ ушын қзыл қан.
Тезликпенен барлық халқ,
Жланды жерге қулаттық
Таяқ урып тум-тустан,
Ессиз етип сулаттық.
Тек сулатып қоймастан,
Басын женшип тасладық.
Тауп алып ордасын,
Опат ете басладық.

Қуанғаннан қарлығаш,
Халққа қарап сайрады.
Жер жузинде масайрап,
Баллары менен ойнады.

Кенг дуньяда дауран сурь,
Достынг коп, озинг емес аш,
Саулатынг сулу қуссанг сен,
Сайра-сайра қарлығаш!

Егерде тыныш еллерге,
Тисе келип жеги жау.
Сур жландай женшемиз.
Қалмайды олар амансау.

1950-жыл, май.

ҚАРА ҚОЗЫМ ҚОЛЫМДА

Кирди мне наубаҳар,
Қыстынг бузып қамалын.
Жердинг жузин жайнатып,
Қун корсетти жамалын.

Каналларда, жапларда,
Бурқып акты толқын су,
Колде жузип ойнады,
Газлар менен аппақ қу.

Колхозшылар кеулли,
Пахта жерин суғарды,
Кенг жерлерге шымырлап,
Наупир болып су барды.

Шағалалар шангкылдап,
Коктен жерди гозледі.
Қия серпип қанатын,
Жерден жемтик изледі.

Қундиз-туни тынбастан,
Тракторлар жер сурди.
(Мала басып болған сонг)

Универсал улгили,
Шгит сеуп улгерди.

Хамме жерде қзып ис,
Ғалаба иске қарады.
Кол менен сабат, қырларға,
Ориске маллар тарады.

Атам колхоз шопаны,
Қырға қойын айдады.
Кокке тойып—жусан жеп,
Қырды қойлар жайлады.

Бағу ушын бир қойды,
Алып қалдым атамнан.
Егиз туды ол қойым,
Жасырмадым адамнан.

Атам маған бул қойды,
Берген жоқ еди еншиге,
Коптинг малын алмайман,
Жеккешилик еншиге.

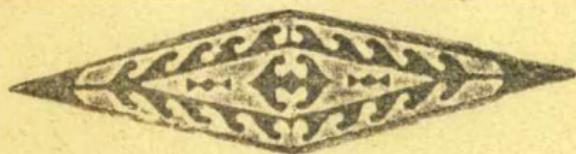
Атам айтты кетерде,
Озимдей қара қойға Сен.
Колхоздың малы кобейсин,
Деп журиппен кун- тунь мен,

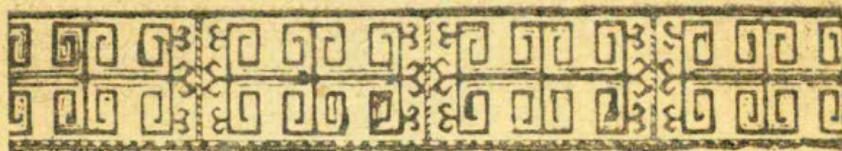
Деген ата ақылын,
Алдым. Созин ақладым.
Оқудан сонг ол қойды,
Ықлас пенен сақладым.

Ықлас босқа кеткен жоқ,
Пайда берди бирталай,
Секирип-секирип ойнайды,
Сутке тойып қошантай.

Оқиман. Адам боламан,
Мен блимнинг жолында.
Қанигемен. Гуам бар:
Қара қозым қолымда.

1950 жыл. апрель.

СУЛУ

Жаздың куни жайнаған,
Жарқыраған кун сулу.
Жпек жели жылжыған,
Алтын айлы тунь сулу.
Кулпы донген кокпенен,
Онимге бай жер сулу.
Ғангқылдасқан ғазлары,
Балығы мол кол сулу.
Толқыны тайдай тулаған,
Амуден шыққан пу сулу.
Дузилген жанга каналдан,
Толқынлап аққан су сулу.
Минеттен миуе ондирген,
Манглайдан аққан тер сулу,
Блимли, ақыл, куши бар,
Ұарымас, талмас ер сулу.
Ғайратқа кушке жарасқан,
Қайтпайтуғын бел сулу.
Азатлықтынг бесиги,
Бахытлы бзинг ел сулу.
Женгислердинг ншаны,
Желбиреген ту сулу.

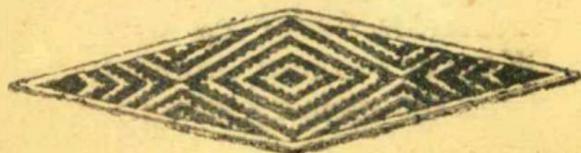
1940-жлы.

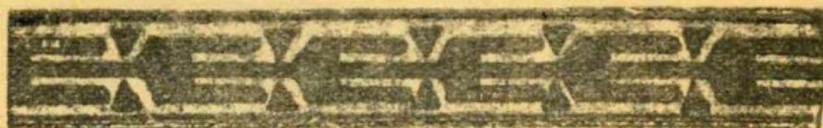

М У Р А Т

Толғатты апам туды сау,
Қуандырды досларды.
Қуаныш орнап кеулге,
Жаздай етти қысларды.
Копшилик болып жиналып,
Мурат қойдык биз атын.
Апасы жақсы кореди,
Дейди „барға қуатым!“
Хазир Мурат жетиде,
Ойнайды хамь куледи,
Қолында бар ктабы,
Мектепке қарай журеди.
Бул бахытлы даурде,
Шнығып Мурат оседи.
Геолог болып кен излеп,
Коп жумысты шешеди.

1940 жылы,

ГУЛЗАДА

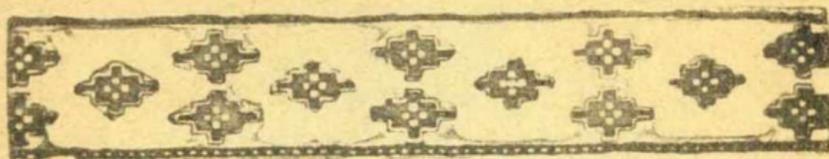
Жасына толды Гулзада,
Апыл-тапыл жүреді.
Қолын жайып қуанып,
Талпынады, куледі.
Анасы Турсын муғаллим,
Жазушы Сапар акеси.
Жан апасы Жиенгул,
Гулзада оның укеси.
Мақсет, Мурат, Полаттай,
Ағасы бар туысқан.
Мектептен қайтып келгенде,
Еркелетер тум-тустан.
Қайтқанында харь куни,
Оқытудан апасы.
Қушақлап қсып сүйеди,
Миримнен балқып жотасы.
Харь куни истен қайтқанда,
Акесин корсе Гулзада.
Бойын таслап умтылып,
Масайрайды талпына.

Жузи ашық, зирек қыз,
Адамға ысық Гулзада.
Перзентим деп сүйсин халқ,
Болсын бахтыңг зияда.

Айналады ағасы,
Жанға шыққан тлингнен.
Осип уатан қойнында,
Аяма жанды елингнен.

1950-жлы сентябрь.

АТАСЫ МЕНЕН БАЛАСЫ ¹

Баласы—Қайнады кокрегимде,
Душпанларға қарсы бир кек.
Арсасын тынгла ата!
Алдыңда тур ер Батырбек.

Сүйикли бул уатанды,
Душпан келгенде қамап,
Уатанымды қорғауға—
Шғайын. Турмайын қарап.

Кетбенимди қолға алынг?
Баланга болсын деп жолынг,
Уатанға ислеп исингди,
Ис устанде сиз ер болынг.

Тракторды тулпар етип,
Атызларда минсин Гулай,
Менинг еккен пахталарым,
Живалсын бри қалмай.

Кетбенимнинг орнына,
Қолыма алайын қлыш,
Харамы жаузлардың,
Мойнына салайын қлыш.

Судай шашайын жау қанын,
Тайсалмастан гуресип мен,
Перзентлик уазипамды—
Атқарайын исенгил сен.

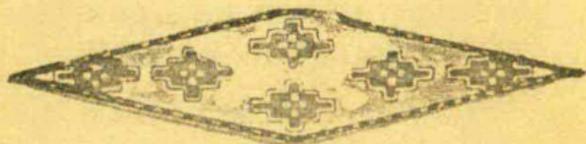
Атайы қанхорларды—
Мен етейин тарам-тарам,
Бул антты бежермесем,
Ана болсын сутинг қарам!

Атасы— Исендим атлан улым,
Жаудан тайсалма қаслан!
Батыр бол! Сонғылықта—
Шаирлар жазсын дастан.

Снаулы уақыт келди,
Батыр туған сендей ерге,
Тулпар мин, Қлышты ал!
Тезден қосыл Буденниге!

---

¹ Бул кәсык „Лейтенант Елмуратов“ атлы пьесадаң.

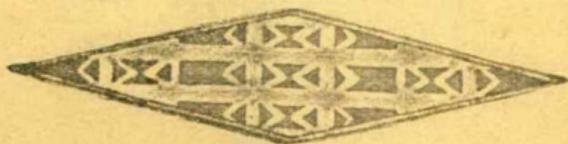

ШАП ТУЛПАРЫМ ШАРШАМА

Шап тулпарым шаршама,
Москваны сағындым,
Сағынбайын неге мен,
Куш алған жери жанымның,
Шап тулпарым шаршама.
Москваны корейин,
Данышпан Ленин атама,
Журектен салем берейин.
Зияратлап Жамбулдай,
Алдында бас иейин,
Сталиннинг дауринде,
Бахытлы омир сурейин.

1940-жлы.

ШЕРТ ҚАРЫНДАС МУЗЫКА!

Фаулап оскен талантлар,
Онерге ие хамме жас.
Музыкальный школда,
Оқыпатыр қарындас.
Оқып блим уйренип,
Компазитор болады.
Искусство искери,
Халққа хызмет қлады.
„Нотамда бар женгис жры,
Тынгласын халқ қарасын!
Улги аламан хамь шертемен,
Чайковский намасын“.
Деп қарындас қуанады,
Колына алып музыка,
Шерт қарындас! Ал блимди.
Биз боламыз сонда ырза!

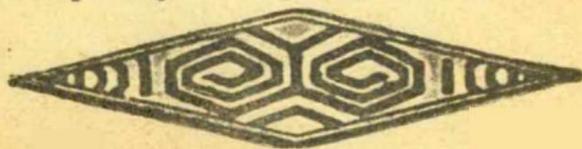
1939-жылы.

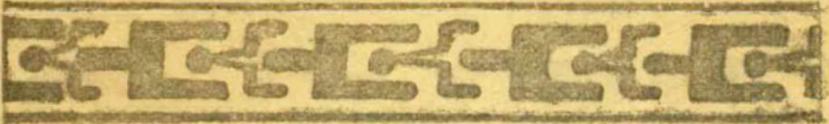

АНТ

Москва—
Осип—онип, туған жерим!
Москва—
Белди беккем буған жерим!
Москва—
Езилгенге нур берген кун!
Москва—
Шнықтырған батыр ерин.
Москва—
Қарақалпақ, Нокис, Арал,
Улының—перзентингнинг антын
тыгла!
Сталин дана ата—командирим!
Манггиге сақланады нур—Москва!

1) Бул қосық „Лейтенант Елмуратов“ пьесасының
Москваңы қорғайтуғын картинасынан.

НУРЗАДА

Кун нурына боленип,
Кулимсиреп апасы,
Кокти кернеп кеуили,
Коринис берип жотасы—

Мейри қанып масайрап,
Шадланады сойлейди.
Досқа дарман ҳарь сози,
Сойлегенде бидейди:

Сталинлик заманда,
Ҳеш жоқ менинг арьманым,
Жетилдирди ер етип,
Бул бахытлы даураным.
Жетим болып журмедим.
Кошеде нан тленип.
Еркинликте оқыдым,
Мол блимге боленип.

Қанигемен исиме,
Халққа хызмет қламан.
Минетте ер ҳарь-уақыт,
Сауашта мен қаҳарман:

Қиынлықты жеңгемен,
Бурында-да жеңгенмен.
Бир намыслы дослар көп,
Бир мақсетте бірге өскен.

Соның ушын сүйемен,
Жер жузінде дослықты.
Қан ишкишти құртамыз,
Халққа ойлаған қаслықты.

Ойткени дослық деген сөз:
Бахытлы өмір кенг заман,
Кенг заманның қойнында,
Барыға шадлы жасайман.

Анау өткен заманда,
Жетім болса ата, анам.
Енді хеш жоқ жетімлик,
Сталин атам марданам!

Кешегі күнг емеспен,
Күл тасып, мал айдаған.
Іслерім үлгі өмірге,
Блім менен ойлаған.

Сахраға күл көгертип,
Каналдан су хағлаған.
Қазу ушын каналды,
Біз машина айдаған.

Минетті жеңіп шығып,
Қос билекті ойнатқан.
Каналдың екі бойында,
Электорды жайнатқан.

Шолстанды қала етип,
Мектеп салдық нешше турь.
Сол мектепте миллионлап,
Бзинг баллар оқып журь.

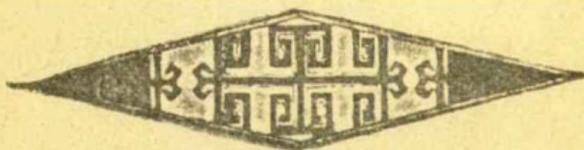
Улымда коп, қзымда,
Ҳаммеси бир туысқан.
Мени ҳурмет етеди,
Еркелеп келип тум-тустан.

Жақында тағы қыз тудым,
Омирим менинг зияда.

Нур заманда туған сонг,
Атын қойдым НУРЗАДА,

Жетиледи НУРЗАДАМ,
Барға болып шадыман.

Нурзаман берген халққа—
Сталин данам бол аман!.

ПЕРЗЕНТ

I

Аму бойын боледи нур,
Кун жарқырап, кулип қарап.
Ақ пахталар мсалы дурь,
Козди тартар жаудырап,

Жанға жайлы ескен шамал,
Зейинди ашқан тнық хауа.
Тришиликке бул хауа пал,
Турмыс ушын дартке дауа.

Аму ағып тайдай тулап,
Еркелейди жас баладай.
Уйрек, ғазлы Арал шулап,
Балықлары ойнар тыңбай.

— Жуаман мен бетингдеги,
Ыласланған қзыл қанды.
Птиремен инингдеги,
Темир тескен қан тангбангды.

Украинаға сәлем жоллап,
Атландырды перзентлерин,
Тапсырманы Арал қоллап,
Жинап алды батыр ерин.
Аму суы сынгқ—сынгқ кулип,
Қушақлады суйип улын.
Ер мақсетин халқ блип,
Улларының қысты қолын.

II

Палымбет шәл тасып толды,
Перзентпенен хошласқанда,
Созине халқ ырза болды,
Шын жүректен созь ашқанда.
Халққа қарап Палымбет шәл,
Созь сойледи женгиске саз.
— Тынгла халқым құлағынг сал!
Дегенинде жанглады ҳауаз.
— Балалы уй базар деген,
Нақыл халқтынг аузында бар.
Перзентлерди жүрегивен,
Харь ким сую ушын қумар.
Перзент жүрек инанышы,
Перзент ата мадаткары.
Перзент ана суйениши,
Перзент турмыс гул ншаны.
Перзент гарры аталардың,
Қуаты хамь корер кози.
Перзент туған аналардың,
Мсалы дурь ширин сози.

Перзент елдинг қахарманы,
Перзентли ел азбас-тозбас,
Перзент халқтынг сүйер жаны.
Қасла бирлик қаддин бузбас.

Кенг тарихқа из қалдырдым,
Аямай бар хызметимди.
Алдыңызда атландырдым,
Мне екінши перзентимди.

— Шын перзентим, улым хош бол!
Жауз жаудан қайтпа қаслан.
Ағанг менен қос батыр бол,
Хамь шаирлар жазсын дастан.

Ал қолыңга алмас қанжар,
Жау қанына бояп қайтқыл,
Булманда мен хамь ининг бар,
Ағанга ерлик салем айтқыл!

Халқ хошласты перзентпенен,
Қушақласып қушақ ашып,
Қосылып ақ ниетпенен,
Амударья кетти тасып.

III

Арсыз уйқы ерден қашар,
Жарқыраса қолда қлыш.
Илгир козден нурлар шашар,
Қан тоғиспе болса урыс.

Қуатланар, қаруланар,
Халқы дабыл қақса тегис.

Хеш қорқытбас аққан қанлар,
Жүрекке орнап уллы жеңгис!

Кундиз куни, туннинг иши,
Ҳаммеси бир уатан ушын.
Халқ ушын қару куши,
Ҳамде жумсар ақыл хушын,

Тосаттан ис болғанда-да.
Ер перзентте тасар ғайрат.
Қиынлыққа қалғанда-да,
Сау шғарар қурыш қуат.

Тапсырманы баръжай етип,
Қайтты Сабыр Узақберген,
Киятқанда сайдан отип,
Оқ атылды жақын жерден.

Тунь пердесин жыртып таслап,
Жау жарақтан лаулады от.
Жердинг бетин жалын қаплап,
Шуйкилдеди атылған оқ.

Тунь ишинде қызды сауаш,
Танг қалғандай болды адам.
Қайнады кек, тик турды шаш,
Лаулады от тынбай мудам.

Жылдырымдай снарядлар,
Дал-дал етти жердинг бетин.
Оттай жанып гранатлар,
Тилди-сойды адам етин.

Қаша алмады хешқайда-да,
Тоғайдағы журген хайуан.
От ишинде орден ыққа,
Жуырса-да тапсырды жан.

Кок гуркиреп турған янғлы,
Қалтыратты топлар жерди.
Судынг бети болып қан-қан,
Астан-гестен етти колди.

Жайды, уйди пыт-шыт қылды,
Киратушы фугас бомба.
Адамлардынг басын жулды,
Геуделерин бояп қанға.

Дауслары тунги қустынг,
Шуйкилдеген алмасты оққа.
Бари жалын тумлы тустынг,
Ушып-қонып тусти отқа.

Атыз арық сай салалар,
Кобикленип толды қанға.
Шырлап қалды жас балалар.
Хошласа алмай ата-анаға.

Узақберген бир уақытта,
Ер инисин ертип алып.
Жузин бурып кенг бахытқа,
Жуырды алға қиқу салып

Буйрық берип Петров ер,
Баслап еди алға қарай.
Тазалансын туылған жер,
Деп жауларды қуды қоймай.

— Халқ үшін, уатан үшін!
Деген сеске жаңғлады жер.
Жинағанда ерлер кушин,
Таяр болды қолда семсер.

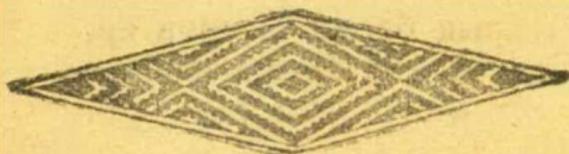
Сабыр менен Узақберген,
Ауел баслап жуырды алға,
Ер перзентлер турып жерден,
Шапты туды алып қолға.

Атқан оққа қарамастан,
Опат қылды жау қорғанын.
Қанхорларды қозғалтбастан,
Сел-сел етип токти қанын.

Сабыр менен Узақберген,
Қахарманлық алды атақ.
Фронтларда ҳамме жерде,
Мақтанысты атын атақ.

Перзентлери Палымбеттинг,
Уатан улы қахарман ер.
Фашистлерден азат болып,
Гул жайнады туылған жер!

1945-жыл

ИНДСТАННЫҢ ҚАНХОРЫ

(„Бомбей креникл“ газетининг қабарында —
Индстанның аскери трибунал княжествасы
Хайдар абад, 11 жасар ДИНА ЛИНГАИЯ
деген балаға 46 жылға кун кесип, тюрьмеге
салған...)

Қара туман ишинде,
Қанға толған Индстан.
Фашистлердинг қолында,
Харап болған Индстан.

Тау,

тоғайда,

сахрада,

Қайғылы сеслер жанглаған.
Қорлық корген қалынг халқ,
Матам жрын жырлаған.

Дарьяның,

Жаптынг бойында,

Ынгранысқан ата-ана,
Ишуге ауқат таба алмай,
Зар жлаған жас бала.

Адамзаттың душпанын,
Импералистлер,
фашистлер,
Дунья жузи алдында,
Сизлер жауапкерсизлер.

Алдында басын қоямыз,
Азатлықтың тобының—
Алды менен Черчилльдинг,
Уолл-стрит, Титоның.

Азатлық тобы атады,
Фашисттинг қанлы ордасын.
Коммунизм байрағы,
Жер жузинде орнасын!

Индстанның қанхоры,
Азап бердинг Динаға.
Азабың ушын кегимди,
Жаяман пүткил дуньяға.

Саған соққы берилмек,
Езилген жақан халқынан.
(Менде налет айтаман!)
Қарақалпақ халқының.
Қахарманлық атынан.

Азатлық тобы атады,
Қанхорлардың ордасын!
Коммунизм байрағы.
Жер жузине орнасын!

ЕЛУ ЕКИ МЫНГ

Корип қуйқам жулады,
Қайнаған намыс кегинен.
Болғаннан сонг инсаннынг,
Ақ журекли кегинен.

Елу еки мынг адам,
Апарылған жраға.
Гуелленген қозыдай,
Ишинде бар бала-да.

Намысқа тиип азаплап,
Буғау салған мойнына.
Ериксиз елди енгретип,
Қанлар куйған қойнына.

Қойға шапқан қасқырдай,
Миримсиз жауз топылған.
Елу еки мынг адам,
Шабылған ҳамь атылған.

Масқаралап халқты,
Гунасызға ат таққан.
Барлығын уйип жыраға,
Бензин қуйып от жаққан.

Жасыл тутин кок шолып,
Жрада от лаулаган.
Ынгранган бала сесинен,
Тау, тоғайлар жанглаган.

Кордим усы жраны,
Кордим дослар геудесин.
Козимнен моншақ жас токтим,
Корип бувынг хаммесин.

Омирдинг душпанларының,
Мойнына буғау тағылсын!
Буларды жаққан фашистлер,
Фашистлер қалмай жағылсын!

Масайрамасын залымлар,
Фашистти сақлап қойнында,
Ойнамасын биз бенен,
Америка, Англия.

ЖАЙНАҒАН ЖАҚТЫ БУЛ ДУНЬЯ

Макартурдың қолында,
Шырқырайды жас бала.
Захарли темир тырнағы,
Омирге қарсы қан дала.

Жас баладан қан тоғип,
Қолын кесип алған ол.
Козин ойып увгирейтип,
Балаға ойран салған ол.
Айтшы дослар туысқан,
Нарестеде не гуна,
Нарестени сүйеди,
Жайнаған жақты бул дунья.

Нарестенинг хаттеки,
Ағып тур қаны блектен,
Ози табан астында,
Қан куйылған журектен.

Егерде жыртқыш қутырған,
Бундай қылмас хеш хайуан.
Хайуаннан-да жаман ол,
Қуртайық жақты дуньядан.

Қозғалыңт дослар ғалаба,
Алға қарай атланыңт,
Тез күнде толық саплайық.
Жас баллардыңт душпаныңт.

1951	ГБ У _а ССР
	27743

МАЗМУНЫ

	Бети
1. Жыл бойынша	3
2. Суйикли Уатан!	11
3. Уллы байрамым!	13
4. Бахытлы заман	15
5. Институтқа бараман	16
6. Жанлы хариплер менен	18
7. Карлығаш	23
8. Кара қозым қолымда	26
19. Сулу	29
10. Мурат	30
11. Гулзада	31
12. Атасы менен баласы	33
13. Шап тулпарым шаршама!	35
14. Шерт қарындас музыка!	36
15. Аят	37
16. Нурзада	38
17. Перзент	41
18. Индстаннынг қанхоры	47
19. Елу еки мыңг	50
20. Жайнаған жақты бул дунья!	52

Редакторы Т. Сейтмамутов.
Техредакторы С. Бекназаров.
Корректоры С. Нураев.

РК 15530 КҚМБ. Басуға рұхсат етилди .12/1—51 ж.
Заказ № 77/5. Қағаз форматы 84x108/32. Колеми 1,75
баспа табак. Уч. из. баспа табағы, 2 Тиражы 3000.
Бахасы 1 м.

ҚКАССР Министрлер Совети жанындағы
Полиграфиздаттың Нокис Полиграфкомбинаты.

На Каракалпакском языке

Ж. АЙМУРЗАЕВ

МОЛОДЫМ
ПОКОЛЕНИЯМ

(СБОРНИК ИЗБРАННЫХ
СТИХОВ ДЛЯ ДЕТЕЙ)

Каракалпакское Государственное Издательство
Нукус—1951

№ 2-674